

LAUSUNTO

30.12.2019

SEY Suomen eläinsuojelu

ASIA: Lausunto SEY Suomen eläinsuojelun eläinsuojeluvalvontaa tekeville eläinlääkäreille tekemän kyselyn yhteenvedosta

Suomen Eläinlääkäriliitto ry. kiittää SEY Suomen eläinsuojelua kyselyn tekemisestä ja mahdollisuudesta antaa lausunto kyselyn yhteenvedosta.

Yleisesti Eläinlääkäriliitto toteaa, että kysely ja sen tulokset ovat hyödyllisiä eläinsuojeluvalvonnan kehittämisessä.

Yksityiskohtaisempina huomioina kyselyn vastausten yhteenvedosta Eläinlääkäriliitto toteaa seuraavaa:

Eläinsuojelupoliisimallin kannatus virkaeläinlääkäreiden keskuudessa

Eläinlääkäriliiton pitkäaikainen tavoite on ollut eläinsuojeluun erikoistunut viranomaisketju valvontaeläinlääkäreistä syyttäjiin ja tuomareihin saakka, ja eläinsuojeluasioihin perehtynyt poliisi on tärkeä osa tätä viranomaisketjua.

Kyselyyn vastanneista virkaeläinlääkäreistä lähes kaikkien mielestä Helsingin poliisin eläimiin liittyvien rikosten tutkintaryhmän kaltaisen ryhmän perustaminen myös muille poliisilaitoksille voisi parantaa viranomaisyhteistyötä- ja viranomaistoiminnan tuloksekkuutta eläinsuojeluasioissa, ja Eläinlääkäriliitto tukee tätä ajatusta voimakkaasti.

Viranomaisyhteistyöstä tutun Ankkuri-mallin potentiaali eläinsuojelussa

Suurin osa kyselyyn vastanneista virkaeläinlääkäreistä näki, että moniviranomaisyhteistyötä, niin sanottua Ankkuri-mallia, kannattaisi kokeilla myös eläinsuojeluvalvonnassa esimerkiksi paikallisen valvontaeläinlääkärin ja poliisin kesken. Ankkuri-mallissa eri viranomaiset työskentelevät yhdessä poliisiasemalla.

Eläinlääkäriliiton mielestä Ankkuri-yhteistyötä kannattaa kokeilla, mutta toteaa samalla, että valvontaeläinlääkäreillä voi olla toimialueesta riippuen hyvin paljon myös muita kuin eläinsuojeluvalvonnan tehtäviä. Valvontaeläinlääkäreitä työllistävät muun muassa eläintautilain nojalla tehtävä valvonta, eläinten vientitarkastukset ja mahdolliset alkutuotannon

elintarvikehygieniaan liittyvät valvontatehtävät. Näissä tehtävissä yhteistyö alueen muiden eläinlääkärien ja viranhaltijoiden kanssa on hyvin tärkeää.

Poliisin profiloituminen ja tavoitettavuus eläinsuojeluasioissa

Kyselyyn vastanneista eläinlääkäreistä suurin osa kannatti Helsingin poliisin käyttöön ottaman ilmoituskanavan (julkinen sähköpostiosoite eläinsuojeluasioille ja kehoitus ottaa yhteyttä) käyttöön ottamista myös muilla Suomen poliisilaitoksilla.

Eläinlääkäriliitto kannattaa myös poliisin helpompaa tavoittamista eläinsuojeluasioissa, mutta pitää tärkeänä tällaista käytettäessä, että alueen valvontaeläinlääkärien ja poliisin yhteistyö on tiivistä ja on yhdessä sovittu, miten tieto käsittelyyn otettavista tapauksista kulkee valvontaeläinlääkäriin ja poliisin välillä. Kansalaiset tekevät samasta asiasta helposti ilmoituksen kaikkiin mahdollisiin kanaviin samanaikaisesti, jolloin samaa asiaa voidaan käsitellä eri viranomaisissa toisista tietämättä ja tulee tehtyä osin päällekkäistä työtä.

Poliisin tiedonhankinta eläimiin liittyvän vakavan rikollisuuden torjunnassa

Kyselyyn vastanneista virkaeläinlääkäreistä liki kaikkien mielestä poliisin tulisi nykyistä useammin suorittaa aktiivista tiedonhankintaa eläimiin liittyvään järjestäytyneeseen-, rajat ylittävään- ja/tai muuten vaikeasti paljastettavaan rikollisuuteen liittyen. Tämä on Eläinlääkäriliitonkin mielestä kannatettavaa, sillä valvontaeläinlääkärien mahdollisuudet tiedonhankintaan ovat hyvin vähäiset, ja lainsäädännön vastaisen toiminnan ollessa tarkoituksellista, olisi poliisin suorittamalla tiedonhankinnalla ja virkaeläinlääkärien kanssa tehtävällä tiiviillä yhteistyöllä mahdollisuus saada valvonnasta vaikuttavaa ja laittomaan toimintaan voitaisiin puuttua nykyistä tehokkaammin.

Poliisin läsnäolon tarve epäilyyn perustuvilla eläinsuojelutarkastuksilla

Yhteistyön eri eläinsuojeluviranomaisten kesken tulisi olla jatkuvaa. Poliisin läsnäolo on tarpeen osalla käynneistä, ja osasta eläinsuojelutapauksista on tarpeen käynnistää poliisitutkinta.

Eläinlääkäriliiton mielestä eläinsuojeluvalvonta ja tapauksiin puuttuminen tehostuu, jos poliisi on läsnä tarvittaessa eläinsuojelutarkastuksilla, ja tilanteen sitä vaatiessa käynnistää saman tien esitutinnan. Tätä mieltä olivat myös kyselyyn vastanneet eläinlääkärit.

Kroonistuneita tai hyvin vakavia tapauksia, joissa poliisin läsnäolo olisi tarpeen tarkastuksella tutkinnallisista, on kyselyn mukaan jopa yli 20 prosenttia tarkastuksista. Uhkaavia tapauksia, joissa poliisin läsnäolo olisi tarpeen tarkastuksen tekemisen turvaamiseksi, on alle 20 % kaikista epäilyyn perustuvista eläinsuojelutarkastuksista.

Kun näinkin suuressa osassa epäilyyn perustuvista tarkastuksista poliisin läsnäolo olisi tarpeellista, on Eläinlääkäriliiton mielestä selvää, että nykyään käytössä oleva kirjallinen virka-apumenettely on liian työläs ja kankea. Olisi tarkoituksenmukaisempaa, että eläinsuojelutapauksiin perehtyneitä poliiseja olisi kaikilla poliisilaitoksilla ja he voisivat tehdä yhteisiä tarkastuksia valvontaeläinlääkärien kanssa nykyistä joustavammalla menettelyllä.

Eläinsuojelulain 63 §:n mukainen ilmoitus

Eläinlääkärit jättävät toisinaan eläinsuojelulain 63 §:n mukaisen ilmoituksen eläimen

kaltoinkohtelusta tekemättä, vaikka se lain mukaan pitäisi aina tehdä. Usein syy ilmoituksen tekemättä jättämiseen on tarkoituksenmukaisuus: epäkohta saadaan korjattua eläinsuojelumääräyksellä tai muutoin voidaan varmistua, että tilanne on pysyvästi korjattu. Huolestuttavan usein kuitenkin ilmoitusta ei tehdä sen vuoksi, että poliisi koetaan passiiviseksi eläinsuojeluasioissa, eikä ilmoituksen tekemisellä uskota olevan vaikutusta. Tähän tilanteeseen auttaisi myös kaikilla poliisilaitoksilla oleva eläinsuojeluasioihin perehtynyt ryhmä, jolloin olisi varmuus, että myös eläinsuojeluasiat käsitellään.

Eläinlääkäreiden työssäjaksaminen

Valvontaeläinlääkäreiden työssäjaksamisessa on huolestuttavan paljon ongelmia. Suurin osa kaikista kyselyyn vastanneista eläinlääkäreistä oli kokenut voimattomuutta vähintään melko usein eläinsuojelutapausten hoidossa.

Valvontaeläinlääkäreiden työssäjaksamisen ja kaikkien osapuolten oikeusturvan parantamiseksi parityö olisi tärkeää. Poliisin parempi tuki virkaeläinlääkäreille eläinsuojeluvalvonnassa toisi vaikuttavuutta valvontaan. Sujuva poliisiyhteistyö parantaisi valvontaeläinlääkäreiden työssä jaksamista ja työturvallisuutta merkittävästi.

Eläinsuojeluvalvonnan laatu ja vaikuttavuus

Eläinsuojeluvalvonnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta parantaisi merkittävästi se, että virkaeläinlääkäreille ja poliiseille kertyisi paljon kokemusta myös hankalampien eläinsuojelutapausten hoitamisesta loppuun saakka.

Eryteisesti pitkään jatkuneet niin sanotut krooniset tapaukset, joissa eläinsuojeluongelmat toistuvat tai tarkastuksilla havaitaan aina uudenlaisia epäkohtia, vaikka vanhoja olisikin saatu korjattua, ovat raskaita valvontaeläinlääkäreiden työssä.

Yhdenmukaiset kriteerit poliisitutinnan käynnistämisessä ja kiireellisiin toimenpiteisiin siirryttäessä olisivat tarpeellisia koko maassa. Myös kiiretoimenpiteiden käytäntöjen yhdenmukaistaminen Suomessa olisi välttämätöntä valvonnan yhdenmukaisuuden, laadun ja oikeusturvan vuoksi. Ylipäätään eläinsuojeluvalvontaan olisi luotava enemmän valtakunnallisia kriteereitä ja toimintamalleja.

Resurssit ja yhteistyöverkostot

Tällä hetkellä eläinsuojeluvalvonnan resurssit ovat Eläinlääkäriliiton mielestä suurimmassa osassa maata riittämättömät. Riittävät resurssit eläinsuojeluvalvontaan ovat välttämättömät, niin että valvontaeläinlääkäreillä on mahdollisuus tehdä parityötä myös silloin kun poliisin läsnäolo ei ole tarkastuksella tarpeen. Riittävät valvontaresurssit parantavat työssä jaksamista ja myös valvonnan vaikuttavuutta.

Erilaiset valtakunnalliset ja erityisesti paikalliset yhteistyöverkostot ovat tärkeitä eläinsuojeluvalvonnan sujuvuuden varmistamiseksi. Sosiaaliviranomaisten sekä kotieläintuottajajärjestöjen ja eläinsuojelujärjestöjen mukana olo eläinsuojelutapausten hoitamisessa on usein tarpeellista ja arvokasta.

Kunnioittaen,

Päivi Lahti
puheenjohtaja
Suomen Eläinlääkäriliitto ry